

PRZEGŁĄD DOKUMENTACYJNY

BUDOWNICTWA OKRĘTOWEGO I MORSKIEGO ORAZ EKONOMIKI TRANSPORTU MORSKIEGO
OPRACOWANY PRZEZ OŚRODEK DOKUMENTACJI INSTYTUTU MORSKIEGO

Rok VI

Gdańsk - Czerwiec 1955 r.

Nr 6

Gwiazdką obok porządkowych liczb artykułów oznaczone są publikacje, znajdujące się w bibliotece Instytut Morskiego; dwiema gwiazdkami — tłumaczenia publikacji, wykonane przez I. M.

BUDOWNICTWO OKRĘTOWE

Przemysł Okrętowy, Pomocniczy i Rozbudowa Stoczni

146* 629.12.128.004.13 IM

Ellis R.: **Nowoczesne tendencje w konstruowaniu statku.** „Modern trends in ship construction“ Weld. a. Met. Fabr., London, mies., t. 23, Nr 2, luty 55, s. 6; A4, 3 str., 4 fot. — Historia stoczni „The State Dockyard Newcastle“ założonej w 1942 zbudowanej i zorganizowanej nowocześnie. Nowe metody technologiczne. Budowa sekcjami, spawanie, formy — szablony. Metoda projektowania konstrukcyjnego. Konstrukcja na budowie. Organizacja obróbki płyt, uproszczenia, szablony, prace traserskie. Organizacja pracy, wyrób sekcji, kolejność spawania. Pochylnie. Dźwigi (45 t). Zalety prefabrykacji części spawanych.

147* 629.12:621.2 (083) IM

Rechno Register SSSR: **Przepisy wyposażenia elektrycznego statków śródlądowych ZSRR (rzeki, jeziora, kanały).** „Prawila po elektrooborudowanju sudow wnutrienniewo plawanja SSSR (rieki, oziara, kanały)“. Izd. Min. Reczn. Flot. SSSR, Leningrad 1953; D, A5, 192 str., 50 tabl., 37 poz. bibl. Szczegółowe przepisy dotyczące zarówno budowy jak i instalowania urządzeń elektrycznych na statkach śródlądowych opracowane w 17 rozdziałach. 16 rozdziałów poświęcone urządzeniom elektrycznym pomocniczym, 17 rozdział omawia elektryczny napęd głównej śruby. W stosunku do przepisów dla statków morskich niewielkie różnice. Zestawienie ważnych przepisów Rejestru Rzecznego ZSRR.

148* 629.123.066:621.3 (083) IM

Morskoj Registr SSSR: **Przepisy wyposażenia elektrycznego statków morskich.** „Prawila po elektrooborudowanju morskich sudow.“ Izd. Min. Morsk. i Reczn. Flot, Moskwa, 1953; D, A5, 136 str., 17 tabl. — Całkowicie opracowane wydanie przepisów dotyczące instalowania oraz budowy urządzeń elektrycznych na okrętach. Wiele warunków zostało obustronnych oraz sformułowanych po raz pierwszy np. dozwolne odległości przy budowie aparatów i urządzeń. Zabroniono układu jednoprzewodowego dla prądu stałego oraz układu czteroprzewodowego dla prądu zmiennego. Dla oszczędności przy prądzie zmiennym dopuszczono 220 V. Część druga przepisów poświęcona elektrycznemu napędowi śruby okrętowej.

149* 629.12.07:347.79

Barnaby: **Zmiany przepisów tonażowych.** „The tonnage law alteration“. Shipp. World, tyg., t. 132, Nr 3211, stycz. 55, s. 37; A4, 2 str., 1 tabl. — Artykuł krytyczny w stosunku do przepisów pomiarowych statku obowiązujących obecnie w żegludzie angielskiej. Przedstawienie anomalii istniejących pomiędzy zmianami w zakresie postępu technicznego budowy statków a zacofanymi istniejącymi obecnie przepisami. Analiza szeregu parametrów na przykładzie statku 10.000 BRT.

150* 629.128:621.791

Rudkin R.: **Kierunki w spawaniu stoczniovym. Przegląd nowoczesnej praktyki.** „Trends in shipyard welding. A review of modern practice“, Shipp. World, tyg., t. 21, Nr 3204, list 54, s. 573; A4, 3 str., 1 fot., 2 tabl. — W artykule analizowane są metody stosowania obecnie przy konstrukcji dużych statków wszystkich typów i podane w formie ogólnej przyszłe kierunki rozwoju konstrukcji spawanej. Czynniki wpływające na zakres stosowania spawania. Ustosunkowanie się

właścicieli statków. Sprawność ekonomiczna statków i podatność właściwości statków spawanych. Możliwości poszczególnych stoczni. Trudności znalezienia kwalifikowanych sił roboczych. Konstrukcja. Przygotowanie krawędzi arkuszy i jego dominujące znaczenie przy spawaniu. Stosowanie spawania maszynowego. Rentgenografia w budownictwie okrętowym. Zmniejszenie kosztów budowy. Wynagrodzenie pracy spawaczy.

Typy i Eksploatacja Techniczna Okrętów

151* 621.187.114:531.732 IM

Thomson, Scott, Laird.: **Pomiar zawartości oleju w kotłowej wodzie zasilającej.** „The measurement of oil in boiler feed water.“ Steam Engr., mies., t. 22, Nr 261, czerw. 53, s. 329; B5, 3 str., 2 rys. — Opisano opracowaną przez Royal Technical College w Glasgow metodę fluorescencyjną mierzenia zawartości oleju zawieszonego w postaci emulsji w zasilającej wodzie kotłowej. Podano sposób przygotowania wzorców, próbki i przeprowadzenie pomiarów, a także schemat aparatury. Fluorescencję roztworu eterowego badanego oleju wzbudza się promieniami lamp rtęciowych filtrami dla promieni nadfioletowych. Wiązkę promieni po przejściu przez roztwór badany i wzorcowy przekazuje się za pośrednictwem komórek fotoelektrycznych do galvanometru, na którym dokonuje się odczytu. Dla każdego oleju tworzącego emulsję należy sporządzić wykres kalibracyjny. Duża dokładność oznaczenia. Czas wykonania 15 min.

152* 629.12.06 614.84 IM

ochrony przeciwpożarowej na statkach morskich. „Konstruktive Vorbeugungsmassnahmen für den Brand-Schutz auf Seeschiffen“. Schiffbautechn., Berlin, mies., Nr 12, grud. 54, s. 388, A4, 4 str. — Rurociągi parowe. Przechowywanie i transport towarów łatwopalnych i płynów. Zbiorniki oleju napędowego i opałowego. Przewody oleju napędowego. Rury odwierające sondy. Pompy do transportu paliwa płynnego. Kotły opalane ropą i silniki spalinowe. Wietrzenie i odprowadzenie spalin. Transport produktów ropy na statkach morskich. Pomieszczenia mieszkalne i służbowe. Wentylacja. Tłumiki gazów wydechowych. Maszyny pokładowe i urządzenia pokładowe. Urządzenia elektryczne.

Teoria Okrętu i Badania Modelowe

153* 629.123.4.073.001.4 IM

Stummer W.: **Opór przepływu przez warstwę koksu. Przenikanie i odpływ wody z ładunku koksu na pokładzie.** „Strömungswiderstand von Koksschüttungen. Eindringen und Abfließen aus einer Koksdecksladung.“ Forsch. für Schiffstechn., niereg., Nr 7, list. 54, s. 70; A4, 9 str., 17 fot., 3 rys., 10 wykr., 5 poz. bibl. — Badania w celu wyjaśnienia przyczyn zatonięcia statku „Irene Oldendorff“. Stateczność statku z ładunkiem koksu na pokładzie przy dużej fali zalewającej ładunek. Zakres badań. Opór przepływu leżącego zwalu koksu. Zachowanie się wody w ładunku pokładowym koksu na modelu. Czas przepływu wody przez warstwę koksu. Przesuwalność ładunku. Konieczność obliczania nasiąkalności koksu i uwzględnienie przy ładunkach pokładowych.

154* 629.12.073/074:532.582.4 IM

Todd A.: **O hydraulicznych uderzeniach wywołanych przez kołysanie pionowe.** „Über die durch reine Stampfschwingungen hervorgerufenen hydrodynamischen Stöße.“ Forsch. f. Schiffstechn., niereg., Nr 7, list. 54, s. 51; A4, 9 str., 1 fot.,

4 rys., 11 wyk., 5 poz. bibl. — Nowa metoda obliczenia maksymalnych sił hydrodynamicznych działających na kadłub statku, wykonujących na wolnej powierzchni wody kołysanie pionowe. Teoretyczne wyniki porównane z rezultatami eksperymentalnymi uzyskanymi na modelu m. s. „San Francisco”. Wyniki podane w formie krzywych przyspieszenia. Równanie różniczkowe uderzeń. Obliczenie momentu statycznego mas hydrodynamicznych. Obliczenie hydrodynamicznego momentu bezwładności. Obliczenie momentu wyporu. Teoretyczny rozkład ciśnienia. Metody eksperymentalne i wyniki.

155* 629.12.532.582.4 681.2 IM
Hogben N.: **Nowy przyrząd do całkowania stosowany do obliczeń oporu falistego.** „A new integrator for use in wave-resistance calculations”. Quart. Trans. Inst. Nav. Arch., kwart., t. 96, Nr 3, czerw. 54, s. 167; A4, 16 str., 1 fot., 2 rys., 3 wyk., 6 tabl. — Przyrząd do całkowania funkcji sinusoidalnej typu $\sin(yx+e)$ oparty na zasadzie, że obracanie się kółka ciernego toczącego się po powierzchni ruchomej jest proporcjonalne do sinus kąta między osią kółka a kierunkiem ruchu powierzchni. Przykład ułatwia szybkie obliczenie oporu falistego. Opis przyrządu. Sposób posługiwania się. Zastosowanie do obliczeń oporu falistego oraz współczynników Fourier’a. Dokładność instrumentu w porównaniu z obliczeniem matematycznym. Dyskusja.

156* 629.12.075.001 IM
Thieme H.: **Podstawy techniki opływowej dla określenia sterowości.** „Über strömungstechnische Grundlagen zur Bestimmung von Steuereigenschaften”. Schiff u. Hafen, mies., t. 6, Nr 9, wrzes. 54, s. 510; A4, 9 str., 1 rys., 6 wyk., 70 poz. bibl. — Artykuł składa się z 6 części i omawia zastosowanie teorii sterowych. Układ i obliczanie sił na sterze. Współczynniki i opory. Cyrkulacja. Wpływ ukształtowania tylnic. Moment skręcający. Definicje pojęć i matematyczne sformułowanie warunków sterowości. Bibliografia.

Budowa Okrętów, Maszyn i Wyposażenia

157* 629.12:679.5 IM
Stastny F.: **Lekkie tworzywo syntetyczna Styropor.** „Der synthetische Leichtstoff Styropor.” Techn. Rdschau, tyg., t. 46, Nr 54, grudz. 54, s. 21; A3, 0,5 str., 5 fot., 1 poz. bibl. — Artykuł omawia nowo wyprodukowane porowate tworzywo sztuczne na bazie polistyrolu pod nazwą Styropor. Podano metody jego spieniania i formowania oraz własności i zastosowania jako doskonałego izolatora cieplnego, dodatku do materiałów budowlanych i tworzywa dekoracyjnego. Z uwagi na cenne właściwości jak ciężar wł. — 15 kg/m³, niska przewodność cieplna 0,025—0,030 kcal/mh° C, bezwonnosc, nieograniczona pływalność, odporność na działanie kwasów, zasad, bakterii, na starzenie i inne, znajduje duże zastosowanie w budownictwie okrętowym. Poważną wadą jest jego palność.

158* 629.12:621.436.000.6 IM
Werner N., Simson A.: **Silniki okrętowe 3D50 o podwyższonej mocy.** „Sudowoye dwigateli 3D50 powyszennoj moszcznosti”. Morsk. i Reczn. Flot, mies., t. 14, Nr 10, paź. 54, s. 83; A4, 2,5 str. — Charkowska fabryka maszyn zwiększyła moc silnika okrętowego D50 z 900 do 1200 KM przez umiarkowane zwiększenie ciśnienia doładowania, zmiany objętości kolektora wylotowego i profilu krzywki wylotowej, oraz chłodzenie dodatkowego powietrza. Natężenie cieplne silnika przekonstruowanego jest bliskie normalnego, dzięki czemu pewność ruchu przy długotrwałej pracy nie została naruszona. Ciśnienie średnie wzrosło z 5,9—7,7 do 9—9,5 kG/cm². Szerokie stosowanie wyników tego doświadczenia przyniesie duże korzyści gospodarcze.

159* 639.2.5:629.124.72 IM
Brandenburg W.: **Maszyny i przyrządy dla przemysłu rybnego.** „Maschinen und Geräte der Fischindustrie”. Technik, mies., Nr 5, maj 44, s. 269; 7 str. 9 fot., 8 rys. — Urządzenie do szybkiego, czystego i higienicznego wyrabiania przetworów rybnych. Schemat preparowania ryb. Przygotowanie: mycie, solenie, obcinanie łbów, patroszenie, filetowanie. Maszyny dla poszczególnych operacji. Wstępna obróbka, parowanie, smażenie i wstępne wędzenie oraz potrzebne do tego celu urządzenia.

160* 621.3.022.629.124.72 IM
Jung H.: **Technika prądów siłowych na statkach rybackich.** „Starkstrom-Technik auf Fischereifahrzeugen”. ETZ-B, Wuppertal, mies., t. 6, Nr 5, maj 54, s. 161; A4, 4 str., 3 fot., 1 wyk., 1 schem. — Przegląd różnorodnych zastosowań urządzeń elektrycznych na nowoczesnych jednostkach rybackich. Możliwość regulacji obrotów przy napędzie śruby okrętowej, jak i przy napędach pomocniczych. Opis potrzebnych prądnic, silników i aparatury. Podane różnice wykonania w stosunku do normalnego.

161* 629.12.066:529.78 IM
Linck W.: **Elektryczne urządzenia zegarowe dla okrętów.** „Elektrische Uhrenanlagen für Schiffe”. ETZ-B Wuppertal, mies., t. 6, Nr 7, lip. 54, s. 260; A4, 1,5 str., 2 fot.; 1 poz. bibl. — Znaczenie wskazań czasu na okręcie w związku ze zmianą jego położenia na ziemi. Dla statków pasażerskich zmiana czasu dochodzi do 1 godz. dziennie. Opis urządzeń zapasowych stosowanych na okrętach. Zegar-matka i zegary wtórne. Zasilanie prądem stałym z akumulatorów 24 V (czasem 12 lub 60V).

162* 629.12.011 84 IM
Pokrywy luków w międzypokładach manipulowane mechanicznie. „Power-operated two-deck hatch covers”. Mar. Engr. a. Nav. Arch., mies., t. 77, Nr 932, sierp. 54, s. 306; A4, 1 str., 2 fot., 1 rys. — Motorowiec „Ellen Bakke” 10430 tdtw, niedawno dostarczony przez Gotaverken f-mie Knut Knutsen w Haugesund, wyposażony jest w otwierające się na bok pokrywy luków w międzypokładzie. Pokrywa jest patentem P. Knutsena, opracowanym przez stocznice w Gotteburg. Luk jest normalnie zamknięty przez cztery stalowe pokrywy, przymocowane na zawiasach. Pokrywy są uruchamiane przy pomocy małej windy, przymocowanej do strony wewnętrznej górnego pokładu i poruszanej przez silnik na zgęszczone powietrze. Otwarte pokrywy tworzą rodzaj bocznej ściany, między pokładami. Zamknięte pokrywy są zrównane z pokładem, co zapewnia swobodę ruchu urządzeń do manipulacji ładunku.

BUDOWNICTWO MORSKIE I PORTOWE

Hydrologia, Meteorologia, Geologia Morza i Mechanika gruntów

163* 627.223.6 IM
Sztokman W. B.: **O przyczynach powstawania prądów cyrkulacyjnych koło wysp i prądów przeciwnie skierowanych w cieśninach.** „O przyczynie krugowych течений около островов и противоположных течений у биегов проливов”. Izv. Akad. Nauk. SSSR. Ser. geogr., dwumies., Nr 4, lip. — sierp. 54, s. 29; B5, 9 str., 10 rys., 5 poz. bibl. — Praca stanowi próbę wyjaśnienia przyczyn powstawania prądów opływających wyspy oraz przeciwnie skierowanych prądów brzegowych w cieśninach. Autor opiera się o opracowaną przez siebie teorię co do roli, którą odgrywa nierównomierność wiatru oraz tarcie boczne w dynamice wód morskich. — Na szeregu konkretnych przykładów wyjaśnione są przyczyny omawianych zjawisk, co pozwala sądzić o słuszności rozumowań autora.

164* 627.223.6.001 IM
Szulejkin W. W.: **Wyjście fali rozkołysu ze strefy sztormu w warunkach głębokiego morza.** „Wychod zhybi iz sztorimovoj zony na glubokom morie”. Dokł. Akad. Nauk. SSSR, 3 x mies., t. 99, Nr 1, 1954, s. 57; B5, 4 str., 1 tabl., 4 poz. bibl. — Omówienie zachowania się fali z chwilą jej wyjścia ze strefy sztormu. Wykorzystując wyrażenie dla potoku energetycznego i ustalając równanie bilansu energii fal w strefie ciszy, autor dochodzi do prostego wyrażenia na krytyczną długość fali, które dobrze tłumaczy zjawisko zaniku fal krótkich poza granicami strefy sztormowej.

165* 627.223.6.551.55 IM
Szulejkin W. W.: **Narastanie fali w głębokim morzu od brzegu, od którego działa wiatr, do brzegu przeciwnego.** „Razvitije voln od nawietriennowo bieriega do podwietriennowo na glubokom morie”. Dokł. Akad. Nauk. SSSR, 3 x mies., t. 98, Nr 3, 1954, s. 381; B5, 4 str. 2 wyk., 8 poz. bibl. — Autor analizuje narastanie fali w warunkach głębokiego morza, przy czym wychodzi nie z pojęcia falczu, lecz z przejścia potoku energetycznego, który przekazywany jest częstoteczkom wody. Wyprawadzone przez autora wzory potwierdzają zjawiska obserwowane przy brzegach, przy silnych wiatrach odlądowych.

166* 627.223.6:551.55 IM
Szulejkin W. W.: **Zachowanie się rozkołysu przy wietrze przeciwnym.** „Powiedzenie żybi pri wstriechnom wietrie“. Dokl. Akad. Nauk. SSSR, 3 x mies., t. 97, Nr 4, 1954, s. 655; B5, 3 str., 1 rys., 1 poz. bibl. — Teoretyczna analiza zachowania się fal rozkołysu przy napotkaniu wiatru o kierunku przeciwnym niż ten, który spowodował powstanie rozkołysu. W wyniku teoretycznych rozważań autor dochodzi do wzorów, pozwalających wyprowadzić wnioski odnośnie zmiany długości fali w tym wypadku.

167* 551.509:627.93 IM
Zubkow A.: **Przepowiednie pogody na podstawie miejscowych oznak na morzu.** „Pagoda i jejo priedskazanie po miestnym pryznakam na morie“. Morsk. Flot, mies., t. 12, Nr 7, lip. 52, s. 13; A4, 2 str. — Omówienie kilku przykładów błędnych zarządzeń kapitanów statków w czasie burzy, które w rezultacie spowodowały awarie okrętu. Wyssuwane są twierdzenia, że znajomość pewnych zjawisk charakterystycznych dla przebiegu sztormów pozwala na przepowiadanie pogody w danym obszarze. W dalszej części podano cały szereg charakterystycznych oznak meteorologicznych na podstawie których można określić stan pogody na najbliższy okres w danym obszarze.

Laboratoria Wodne i Przyrządy Pomiarowe

168* 627.223.6.001.5 IM
Ning Chien: **Badania refrakcji fali na modelu.** „Ripple tank studies of wave refraction“. Trans. Am. Geoph. Union, 2-mies., t. 35, Nr 6, grudz. 54, s. 897; B5, 7,5 str., 1 fot., 5 wyk., 1 tabl., 8 poz. bibl. — Sprawdzenie na modelu słuszności prawa Snelliusa stosowanego do obliczenia refrakcji fali morskiej przy brzegu o równoległych izobatach. Analiza refrakcji przy falach o różnych okresach. Wykazanie nieścisłości stosowania tego prawa do fal o długim okresie.

Morskie Budownictwo Hydrotechniczne i Drogi Wodne

169* 627.333.2:624.154.3 IM
Djakow M. I.: **Obliczenie żelbetonowych nabrzeży na palach przy pomocy głównych wykresów momentów.** „Rasczot żelezobetonnych swajnych naberieżnych pri pomoszczy glawnych epiur momientow“. Trud. Leningr. Inst. Inż. Wodn. Transp., t. 16, 1950, s. 29; B5, 8,5 str., 20 rys., 2 poz. bibl. — W artykule przeprowadzone są obliczenia nabrzeży na palach za pomocą dwóch metod. Przy jednej wykorzystane są dokładne wykresy momentów, przy drugiej — przybliżone. Autor dochodzi do wniosku, że przybliżone wykresy momentów można stosować tylko przy założeniu, że pale nie są przegubowo połączone z nadbudową.

170* 627.26:691.327 IM
Kuroczkin S.: **O trwałości betonów i zapraw układanych metodą betonowania podwodnego.** „O dolgowiecznosti bieronow i rastworow, ułożonych pdwodnom bieronowaniem“. Morsk. Flot, mies., t. 13, Nr 3, marz. 53, s. 26; B5, 3 str., 2 wyk., 4 tabl., 1 poz. bibl. — Opis badań, które miały na celu porównanie wytrzymałości, gęstości oraz odporności na działanie soli zapraw, twardniejących w wodzie morskiej i na powietrzu. Wyniki badań podane są w postaci tabelarycznej i w postaci wykresów.

Procesy Brzegowe i Ochrona Brzegów

171* 627.222.22 (261.3) IM
Krawczenko A. I.: **Skład i pochodzenie piasków wydmych na wybrzeżach Bałtyku.** „Sostaw i proischożdenie diunnych pieskow Pribałtiki“. Izv. wsesojuz. geogr., Obszcz., 2-mies., t. 87, Nr 1, stycz.—luty 55, s. 68; B5, 3 str., 3 fot. — Omówienie wyników analizy mineralogicznej i mechanicznej piasków pobranych z wydmy mierzei Kurońskiej. Autor dochodzi do wniosków potwierdzających ogólne rozpowszechnione zdanie odnośnie pochodzenia omawianych wydmy.

172* 627.222.21 + 627.223.001.5 IM
Ning Chien: **Obecny stan badań nad przemieszczaniem rumowiska.** „The present status of research on sediment transport“. Proc. Am. Soc. Civ. Engrs., niereg., t. 80, Nr 565, grudzień 54; D, B5, 33 str. 6 wykres., 93 poz. bibl. — Krótki opis historii badań ruchu rumowiska. Omówienie sił powodujących ten ruch. Wzory określające związki między ilością rumowiska i prądami transportującymi. Współzależność gra-

nulacji mieszanki gruntu z ilością rumowiska. Formy badań modelowych.

Urządzenia Przeładunkowe i Eksploatacja Portów

173* 656.61.073.23:373.6:06 IM
Neumann H. dr: **Postępy w pracach Międzynarodowego Stowarzyszenia Koordynacji Przeładunku Towarów.** „Fortschritte in den Arbeiten der International Cargo Handling Coordination Association“. Hansa, tyg., t. 92, Nr 6/7, luty 55, s. 311; A4, 2 str., 1 poz. bibl. Charakterystyka prac ICHCA w 1954 r. (konferencja w sprawie szkolenia zawodowego robotników portowych, w sprawie idealnego wyposażenia portów morskich, w sprawie wypadków w porcie i znakowania ładunków), Działalność narodowych komitetów ICHCA (USA — prace nad efektywnością zastosowania statków-promów, Niemcy Zach. — różne zagadnienia eksploatacyjne portów morskich). W 1955 ICHCA przewiduje zorganizowanie konferencji międzynarodowych na temat ładunków masowych i niebezpiecznych.

174* 656.615.073.23:621.869.39 IM
Beskine J.: **Nowa ciężka układarka firmy Rapier z ramą obrotową.** „The new Rapier slewing-mast heavy-duty fork lift truck“. Mech. Handling, mies., t. 42, Nr 3, marz. 55, s. 150; A4, 5 str., 5 fot. 7 rys. — Charakterystyka techniczno-eksploatacyjna nowego typu układarki o obrotowej ramie, umożliwiającej przewożenie długich ładunków w pozycji równoległej do osi jazdy układarki. Ładowność ok. 5,5 ton. Kabina kierowcy całkowicie zamknięta. Szczególnie przydatna do przeładunku szyn, rur, tarcicy itp.

175* 656.01.073.23:621.86 IM
Rejestrator zużytego czasu. „Elapsed time indicator“ Cargo Handling, mies., t. 2, Nr 7, list. 54, s. 198; A4, 0,5 str., 1 fot. Charakterystyka nowego urządzenia pomocniczego służącego do rejestracji efektywnego czasu pracy dźwigów, układarek, przenośników itp. Urządzenie posiada prostą konstrukcję (dwa elektryczne mechanizmy zegarowe) i może być łatwo demontowane.

176* 656.615.073.23:621.87 IM
Steel J.: **Dźwig samobieżny w mniejszych portach.** „The mobile crane in smaller ports“. Cargo Handling, mies., t. 2, Nr 10, luty 55, s. 283; A4, 3 str., 3 fot. Zastosowanie dźwigów samobieżnych w małych portach (roczny obrót ładunkowy do miliona t) oraz w prowizorycznych przystaniach, powstających w związku z nowymi inwestycjami itp. Uniwersalność dźwigów samobieżnych. Racjonalność stosowania ich w transporcie wewnątrzportowym jedynie na krótkich odległościach (do 100 m). Zagadnienie przeładunku przez burtę za pomocą dźwigu samobieżnego.

177* 656.612.073.23:621.869.6 IM
Shacklepin: **Kącik sztaura.** „A stevedore's musings“. Cargo Handling, mies., t. 2, Nr 7, list. 54, s. 194; A4, 2,5 str., 4 rys. Analiza zbyt słabego wyposażenia ładunkowego dużych trampów, szczególnie w odniesieniu do ładowni nr II, której obsługa przeładunkowa przeważnie przedłuża ogólny czas postoju statku pod przeładunkiem. Możliwości intensyfikacji procesów przeładunkowych przy ładowni nr II przez wykorzystanie bomów i wind z sąsiednich ładowni, jak również przez specjalne kombinacje pracy wind, bomów i masztów.

EKONOMIKA ŻEGLUGI

178* 656.61658.51 IM
Kantorowicz J.: **O harmonogramie i technicznym planie pracy floty i portów.** „O grafikiie i tiechniczskom planie raboty flota i portow“. Morsk. Flot, mies., t. 15, Nr 3, marzec 55, s. 4; A4, 5 str., 2 rys., 1 tabl. — Konieczność centralnego regulowania pracy wszystkich ogniw transportu morskiego dla uzyskania maksymalnej zdolności przewozowej floty. Plan techniczny i harmonogramy cykliczności oraz kalendarzowe jako podstawowe środki właściwej organizacji pracy floty i portów. Charakterystyka harmonogramów cykliczności i kalendarzowych w żegludze morskiej. Znaczenie typizacji floty dla optymalnych form jej eksploatacji. Podstawowe wskaźniki planu technicznego, metodyka ich ustalania oraz codziennego kontrolowania. Organizacja pracy w zakresie sporządzania i prowadzenia planów technicznych i harmonogramów.

Czerkasow-Cybiżow A.: **Drogi umocnienia rozrachunku gospodarczego na morskich statkach transportowych.** „Puti ukriepljenja choziajstwiennowo rasczota na morskich transportnyh sudach“. Morsk. Flot, mies., t. 15. Nr 4, kw. 55, s. 4; A4, 3 str. Niektóre zagadnienia rozrachunku gospodarczego statku. Powiązane z planem rocznym i kwartalnym, kontrola wskaźników dochodowych, uwzględnianie kosztów pośrednich przy obliczaniu oszczędności, ewidencja na statku.

Pomiar poziomu stawek frachtowych. „Measuring the level of freights“. Shipp. Shipp. Rec., tyd., t. 85, Nr 10, marz. 55, s. 303; A4, 2 str. Trudności, jakie powstają przy ustalaniu ogólnego poziomu stawek frachtowych na kapitalistycznym rynku żeglugowym. Uzależnienie wysokości stawek od relacji przewozowej. Zakres, w jakim publikowany indeks stawek frachtowych odpowiada rzeczywistemu poziomowi stawek, jaki się utrzymuje na rynku żeglugowym.

Ubezpieczenia morskie w 1954 r. „Marine insurance in 1954“. Shipp. World, tyg., t. 132, Nr 3211, stycz. 55, s. 55; A4, 2 str. Charakterystyka fluktuacji stawek ubezpieczeniowych „casco“ w roku 1954 ze szczególnym uwzględnieniem postanowień konferencji w Hull działającej jako czynnik stabilizacyjny. Omówienie ubezpieczeń „cargo“. Kształtowanie się pozycji ryzyka wojennego. Przedstawienie kilku ciekawych sporów na tematy ubezpieczeniowe, jak np. sprawa Onassisa.

EKONOMIKA PORTÓW

Sukolenow A.: **Doświadczenie szybkościowej obsługi statków w porcie Kaliningradzkim.** „Opyt skorostnej obrabotki sudow w Kalinigradskom porcie“. Morsk. Flot, mies., Moskwa, t. 15, Nr, stycz. 55, s. 5; A4, 2 str., 2 rys., 3 tabl. Osiągnięcia portowców Kaliningradu w zakresie przyspieszenia obsługi statków, uzyskane przede wszystkim dzięki racjonalnemu stosowaniu tzw. metody wąskiego frontu, tj. przez koncentrację urządzeń i siły roboczej przy obsłudze statków. Analiza porównawcza obsługi statków węglowych i drobnicowych przy stosowaniu dawnych metod pracy i metody wąskiego frontu.

Wypadki i znakowanie. „Accidents and markings“. Cargo Handl., mies., t. 2, Nr 8, grudz. 54, s. 223; A4, 3 str. Streszczenia referatów o wypadkach w porcie londyńskim oraz znakowaniu ładunków, wygłoszonych na konferencji ICHCA jesienią 1954 r. Szczegółowe zbadanie prawie 2000 wypadków wykazało, że większość z nich nastąpiła przy użyciu urządzeń mechanicznych (dźwigi i sprzęt zmechanizowany) przy przeładunku drobnicy, szczególnie w skrzyniach i kratkach. Prawie zupełny brak wypadków przy zastosowaniu układek. W zakresie znakowania ładunków wysunięto projekt uproszczenia i znormalizowania oznaczeń, aby w ten sposób ułatwić i przyspieszyć kontrolę ilościową ładunków podczas przeładunku.

PRAWO MORSKIE

Röhreke H.: **Brytyjskie propozycje w sprawie reformy ograniczonej odpowiedzialności przewoźnika.** „Die britischen Vorschläge zur Reform der beschränkten Reederhaftung“, Hansa, tyg., t. 92, Nr 5, stycz. 55, s. 194; A4, 5,5 str. Krytyczna analiza prac Comité Maritime International oraz projektu British Maritime Law Association złożonego w formie memorandum w lipcu 1954 r., zawierającego propozycje zasadniczej reformy Konwencji Brukselskiej z 1924 r. o ujednoliceniu niektórych zasad dotyczących ograniczenia odpowiedzialności właścicieli statków morskich. Propozycje angielskie oparte są na zmienionym stanie prawnym przedsiębiorstwa i formie uprawiania żeglugi w chwili obecnej. Ograniczenie odpowiedzialności winno być bazowane na innych zasadach wobec wzrostu liczby jednostek

eksploatowanych przez przedsiębiorstwo, postępu technicznego, nowych środków łączności, wielkości, budowy, szybkości, wyposażenia technicznego statków i zmienionych warunków gospodarczych. Przeciwwstawienie zmniejszenia niebezpieczeństwa żeglugi zwiększeniu się ryzyka gospodarczego. Propozycje angielskie obejmują: ograniczenie odpowiedzialności do wartości statku i wprowadzenie stałej wartości pro tona, podniesienie granic odpowiedzialności do 24 £ za szkody rzeczowe i 50 £ za szkody wyrządzone osobom, przyjęcie funta jako jednostki, wprowadzenie Poincarre-France jako jednostki odpowiedzialności, opracowanie potrzebnych postanowień dla jednolitego zastosowania umowy międzynarodowej.

Ważne orzeczenia prawne: „Important legal decisions“ Shipp World, ty., t. 132, Nr 3211, stycz. 55, s. 57; A4, 2 str. — Przegląd najciekawszych orzeczeń sądowych w 1954 z zakresu morskiego. Zostały omówione między innymi kwestie przejścia ryzyka przy przeładunku, interpretacja klauzul czarterowych, zagadnienie bezpieczeństwa żeglugi na kanałach. Poruszono zagadnienie odpowiedzialności za ładunek przewożony na pokładzie statku oraz kwestię ostatecznego za-fiksowania wysokości frachtu. Te ostatnie dotyczą orzecznictwa Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Kallus H.: **Ustawa o pilotażu morskim.** „Das Gesetz über das Seelotswesen“. Hansa, tyg., t. 91, Nr 45, listop. 54, s. 1965; A4, 4,5 str. — Analiza prawna ustawy o pilotażu morskim ogłoszonej 18. X. 54 (wejście w życie 18. XI. 54). Artykuł obejmuje zarys historyczny kodyfikacji prawa o pilotażu, podstawy prawne ustawy, ustalenie sytuacji prawnej pilotów rejonowych jako wolnego zawodu w odróżnieniu od dotychczasowego traktowania ich jako wykonujących rzemiosło, wynagrodzenie pilotów jako wynagrodzenia prywatno-prawnego, a w przeciwieństwie do pilotów rejonowych — piloci np. dla Bałtyku, fiordów itp. traktowani są nadal jako uprawiający rzemiosło. Wykazane zostały ujednolicenie przepisów odnośnie zatrudnienia i wykształcenia zawodowego pilotów oraz warunków zatrudnienia. Związki pilotów i związkowa izba pilotowa uznane zostały za stowarzyszenia prawa publicznego, podlegające nadzorowi państwowemu.

Schattschneider G.: **Nowa hamburska ustawa portowa.** „Das neue hamburgische Hafengesetz“. Hansa, tyg., t. 92, Nr 4, stycz. 55, s. 199; A4, 5 str. — Nowa ustawa portowa dla portu Hamburg ogłoszona została 21. 12. 1954 r., weszła w życie 1. I. 1955. Artykuł zawiera analizę historii powstania i celowości wydania ustawy. Ustawa znosi przymusowy pilotaż wprowadzony w Hamburgu w czasie ostatniej wojny (§ 69, ust. 2, p. 4). Wykroczenia w porcie rozpatrywane są nie w sądzie karnym, lecz karane grzywną przez władze administracyjne jako wykroczenie porządkowe. Ponadto ustawa reguluje planową gospodarkę wodną na terenie portu, sprawa zanieczyszczania wód portowych, postoju w porcie, ruchu w porcie, sygnalizacji itp. Dla uwolnienia prawa portowego od zbędnego balastu ustawa znosi szereg poprzednich przepisów w liczbie około 20 różnych zarządzeń m. in. starą ustawę portową z 1897, zarządzenie porządkowe z 1930 r., ustawę o ruchu osób i ładunków na terenie portu z 4. 6. 1950 r. i inne.

* * *

Niniejszy przegląd dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu Budownictwa Okrętowego, Morskiego, Ekonomiki Transportu Morskiego. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo - Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188) — CIDNT przyjmuje prenu-meraż kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo - techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. CIDNT wykonuje za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym, jak i kartami dokumentacyjnymi.